

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Rapport 2004:39

i Västra Götalands län 2003

*En sammanställning av
länsrätternas domar och beslut*

Barnvårdsstatistik

Västra Götalands län 2003

Rapport 2004:40
ISSN 1403-168X
Rapportansvarig: Socialkonsulenterna Anette Larsson och Ingalill Johansson
Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Enhet: Socialenheten
Adress: 462 82 Vänersborg
Telefon: 0521 - 60 50 00
Fax: 0521 - 60 55 25
Beställ från www.o.lst.se under rubriken Rapporter

Förord

Länsstyrelsen är den regionala tillsynsmyndigheten för socialtjänsten i länet. I uppgifterna ingår att bland annat att följa upp och utvärdera hur de nationella målen inom det sociala området förverkligas i länet.

I denna rapport presenteras två sammanställningar, som avser Västra Götalands län. Den första gäller hur många barn i länet som blivit föremål för ansökan om vård enligt lagen om särskilda bestämmelser av vård av unga (LVU) och hur domstolen avgjort målen. Den andra sammanställningen avser familjehemsplacerade barn.

Länsstyrelsen kommer varje år att inhämta ovanstående uppgifter för att kunna följa utvecklingen i länet.

Bengt Andersson
Socialdirektör

Ansökningar och domar enligt lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) avseende 2003

Lagbestämmelser m m

Insatser inom socialtjänsten för barn och ungdomar skall i första hand ges i frivilliga former med stöd av socialtjänstlagen. Först när detta inte är möjligt kan lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) bli tillämplig. LVU är en kompletterande skyddslag för barn och unga och reglerar förutsättningarna för att tvångsvis vårda eller skydda den unge. LVU är tillämplig om den unge har ett vård- eller skyddsbehov, som inte kan tillgodoses med frivilliga lösningar. Användandet av LVU förutsätter inte att frivilliga insatser först prövats.

Förutsättningar för tillämpningen av LVU är:

- Att ett missförhållande skall föreligga med anknytning till den unges hemmiljö, 2 § eller till den unges eget beteende, 3 §. I vissa ärenden föreligger grund för LVU både enligt 2 och 3 §§ LVU. LVU-vård får också beredas den som fyllt 18 år men inte 20 år enligt 1 § 3 st. och 3 § LVU, om sådan vård med hänsyn till den unges behov och personliga förhållanden i övrigt är lämpligare än annan vård.
- Missförhållandet skall medföra att det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas.
- Behövlig vård kan inte ges på frivillig väg.

Att behövlig vård inte kan ges på frivillig väg innebär att den unges och/eller den unges själv, när han fyllt 15 år, inte samtycker till den vård som bedöms nödvändig.

Syfte

För att kunna följa utvecklingen i vilken utsträckning LVU tillämpas i länet kommer Länsstyrelsen årligen att göra statistiksammanställning av LVU-domar från länsrätterna

Metod

I redovisningen ingår samtliga LVU-domar för år 2003 avseende ansökan om vård som Länsstyrelsen tagit del av. I länet finns det tre länsrätter, Göteborg, Mariestad och Vänersborg. Varje enskilt barn som omfattas av en eller flera domar enligt LVU räknas som ett ärende.

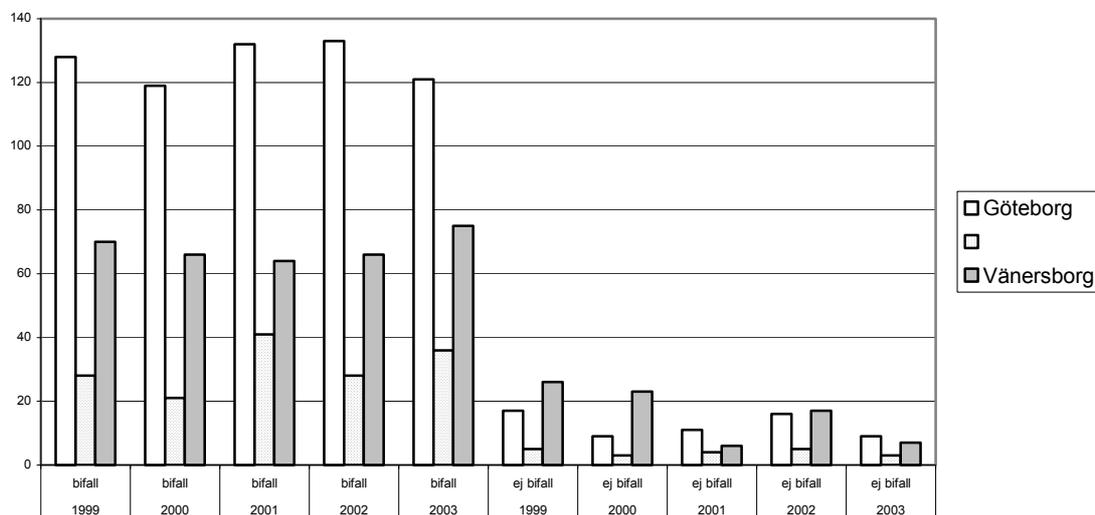
Sammanställning av LVU-domar 2003 i Västra Götaland

Kommun	Ant barn totalt	Flickor			Pojkar			Vård med stöd av LVU			Dom	
		0-12 år	13-18 år	> 18 år	0-12 år	13-18 år	> 18 år	2 §	3 §	2+3§§	Bifall	Ej bifall
Ale	4		1		1	2		1	3		4	
Alingsås	3				1	2		1	2		3	
Bengtstors	0											
Bollebygd	3		3					1	1	1	3	
Borås *	22	8	5	0	5	4	0	14	4	4	18	4
Dals Ed	0											
Essunga	0											
Falköping	6	1	3		2			5	1		5	1
Färgelanda	1			1					1		1	
Grästorp	0											
Gullspång	0											
Göteborg **	87	9	21	1	21	31	4	39	46	2	82	5
Götene	0											
Herrljunga	3		3						3		3	
Hjo	0											
Härryda	3	1				1	1	1	1	1	3	
Karlsborg	0											
Kungälv	3		2		1			1	1	1	3	
Lerum	7		2		1	2	2	3	4		7	
Lidköping	0											
Lilla Edet	2	1	1					1	1		2	
Lysekil	2	1				1		2			2	
Mariestad	4	1	1		1	1		3	1		4	
Mark	5		3		1	1		2	3		5	
Mellerud	2	1	1					1		1	2	
Munkedal	2				1	1		2			2	
Mölnadal	9	5			1	1	2	6	3		7	2
Orust	7		2		2	3		2	5		6	1
Partille	8		3		3	1	1	4	3	1	8	
Skara	6	3	2			1		3	3		5	1
Skövde	8	1	5		1	1		5	3		8	
Sotenäs	0											
Stenungsund	1	1						1			1	
Strömstad	1	1						1			1	
Svenljunga	2	1				1		1	1		2	
Tanum	1					1			1		1	

Kommun	Ant barn totalt	Flickor			Pojkar			Vård med stöd av LVU			Dom	
		0-12 år	13-18 år	> 18 år	0-12 år	13-18 år	> 18 år	2 §	3 §	2+3§§	Bifall	Ej bifall
Tibro	2				1	1		1	1		2	
Tidaholm	10	2	1		5	2		7	2	1	9	1
Tjörn	1		1						1		1	
Tranemo	5	2	3					2	2	1	5	
Trollhättan	9	2	2		1	4		4	5		7	2
Töreboda	2		1			1		1	1		2	
Uddevalla	5	1	2			1	1	2	3		4	1
Ulricehamn	3	1	1				1	1	2		3	
Vara	1				1			1			1	
Vårgårda	0											
Vänersborg	11	3		1	2	5		5	6		10	1
Åmål	0											
Öckerö	0											
Totalt	251	46	69	3	52	69	12	124	114	13	232	19

Det totala antalet ansökningar om LVU-vård för barn och unga i länet uppgick till 251. Av dessa bifölls 232 ansökningar. Flest antal domar hade Göteborg (87) och Borås (22), som redovisas särskilt.

Länsrätten i Göteborg biföll 121 ansökningar av 130 och Länsrätten i Mariestad biföll 36 av 39. Av 82 ansökningar till Länsrätten i Vänersborg bifölls 75.

Skäl till ansökningarna om vård enligt LVU

Anledning till ansökan var i 124 fall brister i hemmiljön, 2 § LVU. I 114 fall var ansökan föranledda av den unges eget beteende 3 § LVU. I tretton fall var skälet till socialnämndernas ansökan såväl brister i hemmiljön som det egna beteendet 2 och 3 §§ LVU.

Borås statistiktabell

* Borås Kommundel	Ant barn totalt	Flickor			Pojkar			Vård med stöd av LVU			Dom	
		0-12 år	13-18 år	> 18 år	0-12 år	13-18 år	> 18 år	2 §	3 §	2+3§§	Bifall	Ej bifall
Brämhult	11	1	4		5	1		7	2	2	8	3
Centrum	3	3						3			2	1
Dalsjöfors	0											
Fristad	0											
Göta	3	2				1		2		1	3	
Norrby	2		1			1			1	1	2	
Sandhult	0											
Sjöbo	3	2				1		2	1		3	
Trandared	0											
Viskafors	0											
Totalt	22	8	5	0	5	4	0	14	4	4	18	4

Kommentarer till sammanställning avseende Borås kommun

Borås kommun har gjort 22 ansökningar om vård, varav 9 för pojkar och 13 för flickor. I fyra fall beslutade Länsrätten i Vänersborg att inte bifalla ansökningarna. I Borås kommun finns det 10 kommunalnämnder och av dessa hade 5 gjort ansökningar. Brämhult kommunalnämnd var den som gjorts flest, 11, medan Dalsjöfors, Fristad, Sandhult, Trandared och Visakafors inte gjort några. Kommunalnämnderna ansökte för 8 flickor i åldersgruppen 0- 12 år, för 5 flickor i åldersgruppen 13-18 år. För pojkar i åldersgruppen 0-12 år gjordes 5 ansökningar och för 4 pojkar i åldersgruppen 13- 18 år. Anledning till ansökningarna var i 14 fall, 2 § LVU. I 9 fall var ansökan föranledd av den unges eget beteende, 3 § LVU och i fyra fall var skälet till ansökan både 2 och 3 §§ LVU.

Göteborgs statistiktabel

** Göteborg Stadsdel	Ant barn totalt	Flickor			Pojkar			Vård med stöd av LVU			Dom	
		0-12 år	13-18 år	> 18 år	0-12 år	13-18 år	> 18 år	2 §	3 §	2+3§§	Bifall	Ej bifall
Askim	2				2			2			2	
Backa	3		1			2			3		3	
Bergsjön	12		3		1	8		2	10		10	2
Biskopsgården	9	1	1		4	2	1	5	4		9	
Centrum	4	1	1		2			3	1		4	
Frölunda	3					3			2	1	3	
Gunnared	8	1	1		3	3		6	2		7	1
Härlanda	0											
Högsbo	3				1	1	1	1	2		3	
Kortedala	6		3		1	1	1	1	5		5	1
Kärra-Rödbo	0											
Linnéstaden	0											
Lundby	7	1	1		3	2		5	2		7	
Lärjedalen	3	1	1			1		1	2		3	
Majorna	8	2	3		1	1	1	6	2		8	
Styrsö	0											
Torslanda	1		1						1		1	
Tuve-Säve	4		3			1			3	1	4	
Tynnered	11	2	1	1	3	4		7	4		10	1
Älvsborg	1					1			1		1	
Örgryte	2		1			1			2		2	
Totalt	87	9	21	1	21	31	4	39	46	2	82	5

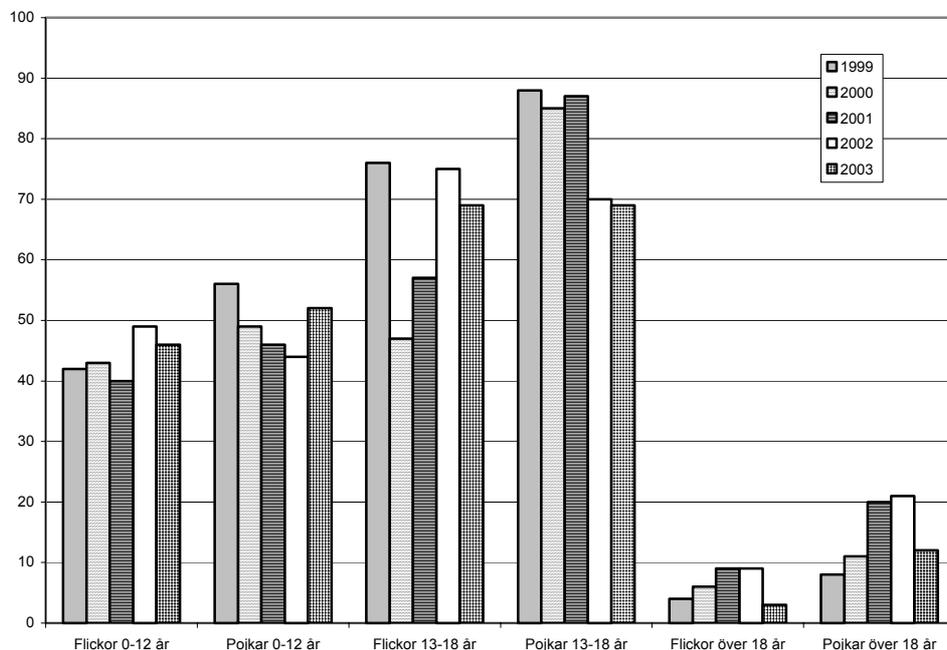
Kommentarer till sammanställningen för Göteborgs kommun

Göteborgs kommun har sammanlagt gjort 87 ansökningar, varav 52 avsåg pojkar och 30 flickor. I 82 fall biföll Länsrätten stadsdelsnämndernas ansökningar och i 5 fall beslutade Länsrätten att inte bifalla ansökningarna. Av Göteborgs 21 stadsdelsnämnder har 17 gjort ansökningar. Bergsjön har gjort 12, Tynnered 11, Biskopsgården 9 och Gunnared och Majorna 8 vardera. Stadsdelsnämnderna ansökte för 9 flickor i åldern 0-12 år, för 21 flickor i åldersgruppen 13-18 år och för en flicka över 18 år. För pojkar i åldersgruppen 0-12 år ansökte stadsdelsnämnderna i 21 gånger och för åldrarna 13-18 år i 31 gånger. För pojkar över 18 år ansöktes vid 4 tillfällen. Anledning till ansökan var i 39 fall, 2 § LVU. I 46 fall var ansökan föranledd av den unges eget beteende 3 § LVU och 3 fall var skälet till ansökan både 2 och 3 § § LVU.

Barnens ålder och kön

Länsrätternas domar om LVU-vård domineras under år 2003 av barn och ungdomar i åldersgruppen 13-18 år, sammanlagt 138, av dessa var 69 pojkar och 69 flickor.

För åldersgruppen 0-12 år gjorde socialnämnderna 98 ansökningar, varav 52 för pojkar och 46 för flickor. För ungdomar över 18 år ansökte socialnämnderna, 12 för pojkar och 3 fall för flickor.

Länsstyrelsens kommentarer

Detta är femte gången som Länsstyrelsen i Västra Götaland gör en sammanställning för hela länet. Länsstyrelsen har valt att koncentrera sig på hur många ansökningar som gjorts och hur domstolen avgjort målen.

Eftersom det är femte gången, som en sammanställning sker, har jämförelse gjorts med antalet ansökningar från åren 1999, 2000, 2001 och 2002.

Antalet ansökningar i länet har minskat med 17 st jämfört med 2002. Göteborg har 21 ansökningar mindre i år jämfört med förra året. Borås har ansökt en gång mer än förra året.

År 2003 var antalet bifallna ansökningar omkring 90 % vid samtliga länsrätter, Göteborg 93 %, Mariestad 92 % och Vänersborg 91 %.

Länsstyrelsen konstaterar att tretton av länets 49 kommuner inte gjort några ansökningar under 2003.

Familjehemsplaceringar - placeringar i släktinghem och andra nätverkshem

Till socialtjänstens viktigaste uppgifter hör att ge de barn som samhället tagit hand om god vård och fostran. Flertalet av barnen finns inom familjehemsvården och det ställs stora krav på de hem som tar emot dessa barn. Av lagstiftningen på området framgår att vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med de anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön. Socialtjänsten har fått kritik från olika håll för att inte var tillräckligt lyhörd för möjligheterna att placera barn hos släktingar eller på annat sätt utnyttja familjens egna resurser eller de resurser som finns i familjens naturliga nätverk.

Socialtjänstlagens 22 § kompletterades med en ny bestämmelse den 1 januari 1999 som innebar att *”vid placering av barn bör i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Enligt 1 § skall dock barnets bästa alltid beaktas.”* (22 § 4 st SoL)

Därefter beslutade Riksdagen (Riksdagens beslut den 26 mars 1999, snabbprotokoll 1998/99:76) om en ändring av 22 § 4 st SoL. Ändringen innebär att vid placering av barn utanför hemmet *ska i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående*. Lagändringen gäller från den 1 juli 1999.

Sedan den 1 januari 2002 finns bestämmelser om vård i familjehem i 6 kap socialtjänstlagen.

I föreliggande rapport lämnas en redogörelse för i vilken utsträckning kommunerna i Västra Götalands län placerat barn och ungdomar i släktinghem, nätverkshem eller i för barnet okända familjer.

Metod

Socialnämnderna ska enligt bestämmelserna i 7 kap 1 § socialtjänstförordningen (SoF) göra en förteckning över de barn som enligt nämndens beslut vistas i familjehem eller efter nämndens medgivande i något annat enskilt hem.

En kopia av förteckningen ska senast den 31 januari varje år ges in till Länsstyrelsen i länet.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län bad nämnderna att på förteckningarna för 2003 även ange om barnen placerats i nätverkshem eller hos, för barnet, helt okända personer. Följande koder skulle användas.

Placering hos:

1. Syskon, mor-eller farföräldrar
2. Faster, farbroder, moster, morbroder eller annan släkting
3. Styvförälder
4. För barnet tidigare kända personer som inte är släktingar
5. För barnet helt okända personer.

Redovisning

Det nedan redovisade materialet bygger helt på uppgifterna i de förteckningar som kommunerna lämnat och omfattar både placeringar i familjehem och annat enskilt hem.

Antal barn som varit placerade under 2003 av kommunerna i Västra Götalands län.

Kommun	Antal plac	1	2	3	4	5
Ale	16	1	1	1	2	11
Alingsås	63	16	3	1	12	31
Bengtsfors	9	3	0	0	1	5
Bollebygd	7	0	0	0	2	5
Borås	128	15	10	1	8	94
Dals Ed	2	0	0	0	0	2
Essunga	8	0	2	0	5	1
Falköping	57	6	4	0	6	41
Färgelanda	13	0	0	0	0	13
Grästorp	8	0	1	0	4	3
Gullspång	15	1	3	0	2	9
Göteborg	964	140	122	40	121	541
Götene	15	2	0	0	2	11
Herrljunga	0	0	0	0	0	0
Hjo	10	3	0	0	1	6
Härryda	27	3	5	0	4	15
Karlsborg	3	0	1	0	0	2
Kungälv	26	4	0	3	5	14
Lerum	48	4	3	1	6	34
Lidköping	31	6	4	0	0	21
Lilla Edet	21	6	0	0	1	14
Lysekil	34	3	3	1	2	25
Mariestad	47	5	4	0	5	33
Mark	42	3	5	0	11	23
Mellerud	19	2	1	0	4	12
Munkedal	6	0	2	0	3	1
Möndal	107	7	25	2	27	46

Kommun	Antal plac	1	2	3	4	5
Orust	23	1	2	0	7	13
Partille	53	4	5	2	12	30
Skara	15	1	0	0	4	10
Skövde	59	5	2	0	9	43
Sotenäs	6	1	2	0	1	2
Stenungsund	27	7	0	0	6	14
Strömstad	11	1	0	1	2	7
Svenljunga	17	0	0	0	0	17
Tanum	10	1	0	0	0	9
Tibro	8	2	1	0	1	4
Tidaholm	31	8	5	0	4	14
Tjörn	9	0	1	0	2	6
Tranemo	28	4	3	0	4	17
Trollhättan	116	18	7	4	26	61
Töreboda	13	0	0	0	0	13
Uddevalla	89	9	11	0	15	54
Ulricehamn	20	2	7	0	0	11
Vara	26	0	3	0	1	22
Vårgårda	23	2	5	0	8	8
Vänersborg	49	8	7	1	9	24
Åmål	18	5	1	0	3	9
Öckerö	7	0	2	0	3	2
Summa	2384	309	263	58	351	1403

Antal placeringar i nätverkshem i Västra Götalands län uppgick till 41,1 %
Siffran för länet, Göteborg och Borås ej medräknade uppgick till 40,5 %

Antal barn som varit placerade under 2003 av Borås kommun.

Borås kommun	Antal plac	1	2	3	4	5
Brämhult	27	2	4	0	3	18
Centrum	14	2	1	0	0	11
Dalsjöfors	7	2	0	0	0	5
Fristad	5	0	0	0	0	5
Göta	13	2	0	0	0	11
Norrby	14	3	1	0	2	8
Sandhult	2	0	0	0	0	2
Sjöbo	20	0	2	0	0	18
Trandared	18	4	0	0	0	14
Viskafors	8	0	2	1	3	2
Summa	128	15	10	1	8	94

Antal placeringar i nätverkshem uppgick till 26,6 % i Borås kommun.

Antal barn som varit placerade under 2003 av Göteborgs kommun

Göteborgs kommun	Antal plac	1	2	3	4	5
Bergsjön	161	17	25	6	26	87
Biskopsgården	219	48	33	24	13	101
Gunnared	214	20	21	3	34	136
Lärjedalen	101	17	25	1	8	50
Majorna	130	23	10	2	23	72
Tynnered	139	15	8	4	17	95
Summa	964	140	122	40	121	541

Antal placeringar i nätverkshem uppgick till 43,9 % i Göteborgs kommun.

1. Syskon, mor- eller farföräldrar
2. Faster, farbroder, moster, morbroder eller annan släkting
3. Styvförälder
4. För barnet tidigare kända personer som inte är släktingar
5. För barnet helt okända person

Länsstyrelsens kommentarer

I lagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 1998 finns en uttalad viljeinriktning att barn i första hand skall placeras hos någon de sedan tidigare har en relation till. Därefter har riksdagen beslutat om en ändring och en skärpning av 22 § fjärde stycket SoL, som trädde i kraft den 1 juli 1999. Lagändringen innebär en skyldighet för kommunen att överväga placering i släkting- eller annat nätverkshem.

Sedan den 1 januari 2002 finns bestämmelserna om vård i familjehem i 6 kap socialtjänstlagen.

Länsstyrelsen kan konstatera att antalet barn som varit placerade i familjehem av kommunerna i Västra Götalands län ökat med sju barn från år 2002 till år 2003.

Av de barn och ungdomar som under 2003 var placerade av Västra Götalands län var 41,1 % placerade i släkting- eller andra nätverkshem. Detta är en ökning med drygt 1 %. Siffran för Göteborg var 43,9 % och för Borås 26,6 %. För länet **utom** Göteborg och Borås var siffran 40,5 %.

I Göteborg har det skett en ökning med nästan 4 % och i Borås en minskning med 2,4 %.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

www.o.lst.se

